

Poznato je da se gotovo sve vrste divljih pataka, u većem broju, gnijezde u zemljama sjevernije od nas, polazeći od srednje do sjeverne Evrope. Međutim, na njihovoj selidbi ka zimovalištima i na proljetnom povratku jedan od frekventnih puteva vodi preko naše zemlje - dolinama većih rijeka i udolinama između planina i brda. Markantna su odmarališta i zimovališta nekih vrsta u dolini Neretve, Hutovom Blatu, a za blagih zima ponegdje u Posavini. Prema dosad pouzdanim informacijama, na prostorima BiH opaženo je 18 vrsta divljih pataka, od kojih je šest gnijezdarica.

Mjesta obaveznog predaha

U rodoslovnom stablu evropskih ptica, red guščarica (Anserioformes) sastoji se samo od jedne porodice: patke (Anatidae). Njoj pripadaju sve vrste pataka, zatim ronci (Mergus), guske (Anser) i labudovi (Cygnus)

Piše: Velid Delić

7. Patka lastarka - *Anas acuta L.*

Pri selidbi redovno dolijeće na većinu naših stajaćih i tekućih voda. U jesen se pojavljuju prvi primjerci u septembru, zatim manja jata (10-15) jedinki početkom oktobra, zadržavajući se do kraja novembra.

Izuzetno, u normalnim klimatskim prilikama, na jugu zemlje, manji broj se zadržava i duže vrijeme, ponekad i zimi (Hutovo Blato), dok većina prezimljuje u zoni Sredozemlja. Samo za ekstremno jakih hladnoća, djelomično odleti u Afriku.

Na proljetnom povratku je

nešto brojnija, naročito na vodama u Posavini, gdje se zadržava od sredine marta do početka aprila.

Zbog skladne pojave mužjaci patke lastarke, s dugim rašljastim i špicastim repom, plivajući na tihoj vodi, obasjani proljetnim ili jesenskim suncem, pružaju promatraču, boraveći u prirodi, nezaboravan prizor i lijep ugodaj.

8. Patka gogoljica - *Netta rufina (Pallas)*

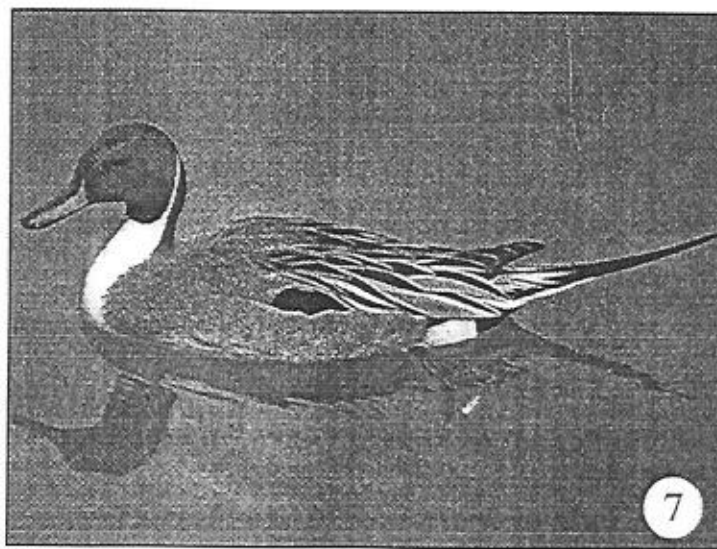
Rijetka prolaznica, ponekad i zimovalica, našeg južnog podneblja, što je u nekoliko navrata potvrđeno na Karaotoku - Hutovo Blato.

Tamo se početkom šezdesetih godina, među dermo-preparatima ptica, nalazio i jedan primjerak mužjaka patke gogoljice.

Gnijezdi se u biotopu plitkih stajaćica s obalnim raslinjem, uglavnom na južnijem dijelu kontinenta. Zimi mijenja svoje boravište unutar područja gniježdenja, pojavljujući se katkada i drugdje.

9. Glavata patka - *Aythya ferina L.*

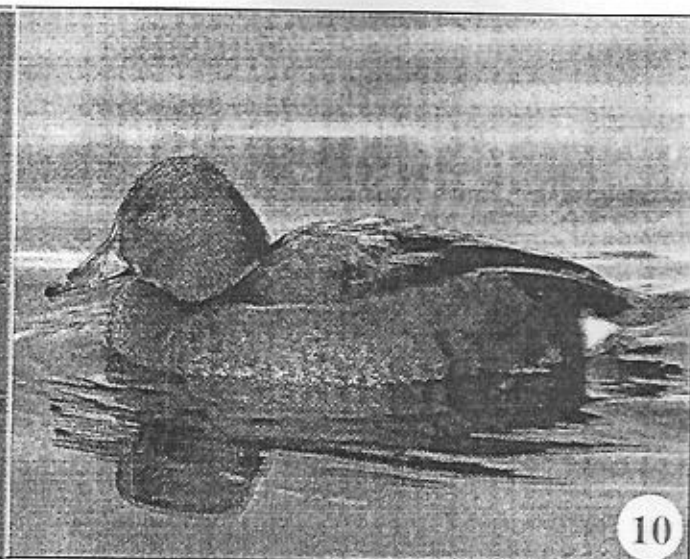
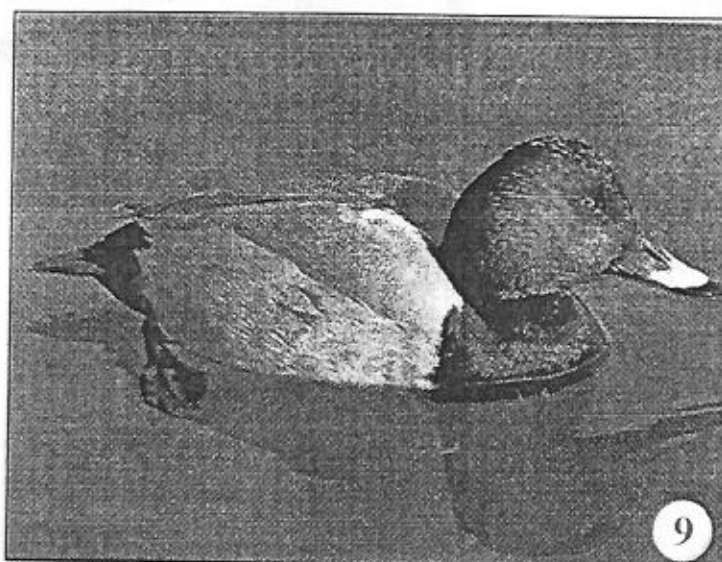
Malobrojna gnijezdarica na našim stajaćim vodama s obiljem vodenog bilja i gustim obalnim raslinjem. Gnijezdo od biljnih dijelova, obloženo paperjem gradi u šašu, tek uz vodu. Nese krajem maja ili početkom juna sedam do deset zelenkastosivih jaja (61,3 mm x 43,7 mm). Ženka sjedi na jajima 23 do 24 dana i brine se o mladima, koji postanu samostalni sa 8 sedmica.

7

8

Prehrana se sastoji uglavnom od vodenog bilja, uz to puževi, kukci, crvolike životinje, riblji i žablji mrijest.

Glavata patka je rasprostranjena na širokom arealu evropskog kontinenta (osim sjevera), odakle pri selidbi doljeću i jednim dijelom prezimljuju na našim vodama.

10 *Patka norka - Aythya nyroca L.*

Gnijezdi se na našim, nešto širim prostorima od prethodne vrste, uglavnom u biotopu ribnjaka, bara, riječnih zaljeva i mrtvaja s gustom obalnim raslinjem i vodenim biljem. Malobrojna je.

Plitko gnijezdo pravi na tlu uz vodu, zaštićeno gustom raslinjem. Ženka nese u maju

sedam od 11 crvenkastožutih jaja (52,1 mm x 37,9 mm), na kojima sjedi 25 do 28 dana. Mužjak je u blizini, mladi se osamostale sa sedam do osam sedmica.

Prehrana je biljna, rjede životinjska.

Srednjoevropske populacije patke norka (u jednom broju) prezimljuju, naročito na jugu naše zemlje. Doljeću u oktobru i novembru, zadržavajući se do kraja marta.

Zavičajni primjerci zimi borave uglavnom unutar područja, a sredinom aprila se nalaze (u parovima) na mjestima gniježdenja.

11. *Krunata patka - Aythya fuligula L.*

Redovita je zimovalica

gotovo na svim našim većim vodama. Doljeće u jatima s prvim zahladenjima, obično u novembru, zadržavajući se do kraja marta.

Gnijezdi se uglavnom na područjima srednje, sjeverozapadne i sjeverne Evrope (osim dalekog sjevera), a mjestimice i drugdje.

Takoder, postoje davniji podaci o njenom gniježdenju na nekim lokalitetima centralne i istočne Bosne, a nešto noviji u Hercegovini - Hutovo Blato. Međutim, danas je izvjesno da se radilo o povremenim i pojedinačnim nalazima gniježdenja ove patke, na našim prostorima.

Mužjaci krunate patke zbog svog izgleda, pokrupne crne glave s izrazitom kukmom i sniježno-bijelim trbuhom, kako u brzom letu tako

i na vodi, privlače pažnju lovaca - ljubitelja prirode.

12. *Patka crninka - Aythya marila L.*

Povremena i malobrojna zimovalica na našim većim vodama. Doljeće za jačih zima, obično krajem decembra, zadržavajući se do marta.

Registrirani su, u nekoliko navrata, pojedinačni primjerci i poneki par na Savi i donjem toku Bosne, a češće u zoni Hutovo Blato.

Patke crninke se gnijezde na sjeveru starog kontinenta, u tundri velikih slatkovodnih jezera, ali i tundri s grmljem blizu mora. Pri selidbi stižu na vode srednje i južne Evrope, većinom u Sredozemlje.

